

**MILLIY MANFAATLARDAN KELIB CHIQQAN HOLDA UMMUMBASHARIY
MUAMMOLARGA YONDASHISH: NAZARIY ASOSLAR VA ZAMONAVIY TAJRIBA**

Termiz davlat pedagogika instituti
1-bosqich magistranti

Abduxoliqova Dildora Inoq qizi

Termiz davlat pedagogika instituti
Tarix fakulteti o'qituvchisi PhD

Boboyeva Sitora Ro'zimahmatovna

Annotatsiya

Mazkur maqolada milliy manfaatlar va umumbashariy muammolar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Globallashuv sharoitida davlatlarning milliy manfaatlarni himoya qilgan holda iqlim o'zgarishi, xavfsizlik, migratsiya, ekologiya va barqaror rivojlanish kabi global muammolarga yondashuvi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Maqolada milliy manfaatlar tushunchasining mazmuni, umumbashariy muammolarning mohiyati hamda ularni hal etishda xalqaro hamkorlik va muvozanatli siyosatning roli yoritib beriladi.

Kalit so'zlar

Milliy manfaat, umumbashariy muammolar, globallashuv, xalqaro hamkorlik, barqaror rivojlanish, global xavfsizlik

Аннотация

В статье с научно-теоретической точки зрения анализируется взаимосвязь национальных интересов и общечеловеческих проблем. В условиях глобализации особое значение приобретает подход государств к решению таких глобальных вызовов, как изменение климата, безопасность, миграция, экология и устойчивое развитие, исходя из национальных интересов. Рассматривается сущность национальных интересов, характер общечеловеческих проблем, а также роль международного сотрудничества и сбалансированной политики в их решении.

Ключевые слова

Национальные интересы, общечеловеческие проблемы, глобализация, международное сотрудничество, устойчивое развитие, глобальная безопасность

Abstract

This article provides a scientific and theoretical analysis of the relationship between national interests and global challenges. In the context of globalization, addressing universal issues such as climate change, security, migration, environmental protection, and sustainable development while safeguarding national interests has become increasingly important. The article examines the concept of national interests, the nature of global challenges, and the role of international cooperation and balanced policy approaches in addressing them.

Keywords

National interests, global challenges, globalization, international cooperation, sustainable development, global security

KIRISH

XXI asr globallasuv jarayonlarining jadallasuvi bilan xarakterlanib, davlatlar va xalqlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni keskin kuchaytirdi. Iqtisodiy, siyosiy, ekologik va axborot maydonlarida yuzaga kelayotgan jarayonlar milliy chegaralar bilan cheklanib qolmay, butun insoniyat taqdiriga daxldor bo'lgan umumbashariy muammolarni yuzaga chiqarmoqda. Shu bois bugungi kunda milliy manfaatlardan kelib chiqqan holda global muammolarga yondashish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Milliy manfaatlar har bir davlatning suvereniteti, xavfsizligi, iqtisodiy barqarorligi va ijtimoiy taraqqiyotini ta'minlashga qaratilgan ustuvor maqsadlar majmuasidir. Umumbashariy muammolar esa iqlim o'zgarishi, ekologik inqiroz, global xavfsizlik, terrorizm, pandemiyalar va migratsiya kabi masalalarni o'z ichiga oladi. Ushbu muammolarni samarali hal etish faqat milliy manfaatlarni hisobga olgan holda va xalqaro hamkorlik asosida amalga oshirilishi mumkin.

Mazkur maqolaning maqsadi milliy manfaatlar va umumbashariy muammolar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni ilmiy asosda tahlil qilish, zamonaviy sharoitda muvozanatli yondashuvning ahamiyatini ochib berishdan iborat.

Asosiy qism

Milliy manfaat tushunchasining nazariy asoslari

Milliy manfaat tushunchasi siyosatshunoslik va xalqaro munosabatlar nazariyasida markaziy o'rin egallaydi. U davlatning ichki va tashqi siyosatida ustuvor yo'nalishlarni belgilovchi mezon sifatida namoyon bo'ladi. Milliy manfaatlar odatda siyosiy barqarorlik, iqtisodiy rivojlanish, hududiy yaxlitlik va ijtimoiy farovonlikni o'z ichiga oladi.

Zamonaviy sharoitda milliy manfaatlar faqat davlat ichki ehtiyojlari bilan cheklanib qolmay, balki global jarayonlar bilan uzviy bog'liq holda shakllanmoqda. Bu holat davlatlardan moslashuvchan va uzoqni ko'zlagan siyosiy yondashuvni talab etadi.

Umumbashariy muammolarning mohiyati va turlari

Umumbashariy muammolar — bu butun insoniyat taraqqiyotiga ta'sir ko'rsatuvchi va alohida davlatlar doirasida hal etib bo'lmaydigan muammolardir. Iqlim o'zgarishi, ekologik muvozanatning buzilishi, global xavfsizlikka tahdidlar va pandemiyalar shular jumlasidandir.

Ushbu muammolarning asosiy xususiyati ularning transmilliy xarakterga egaligidir. Shu sababli ularni bartaraf etish umumiy mas'uliyat va xalqaro hamkorlikni taqozo etadi.

Milliy manfaatlar va umumbashariy muammolar o'rtasidagi muvozanat

Milliy manfaatlar va global muammolar o'rtasida muvozanatni ta'minlash murakkab, ammo zarur jarayondir. Agar davlatlar faqat o'z manfaatlarini ko'zlab, global muammolarga e'tiborsiz yondasha, bu butun insoniyat uchun salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Aksincha, global manfaatlarni mutlaq ustun qo'yib, milliy manfaatlarni e'tibordan chetda qoldirish ham ichki barqarorlikka putur yetkazadi. Shu bois zamonaviy siyosatda muvozanatli yondashuv asosiy tamoyil sifatida qaralmoqda.

Xalqaro hamkorlikning ahamiyati

Umumbashariy muammolarni hal etishda xalqaro tashkilotlar muhim rol o'ynaydi. Jumladan, birlashgan millatlar tashkiloti global muammolarni muhokama qilish va ularni hal etish bo'yicha universal platforma vazifasini bajaradi. Xalqaro bitimlar, konvensiyalar va hamkorlik dasturlari milliy manfaatlarni hisobga olgan holda umumiy yechimlarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Barqaror rivojlanish konsepsiyasi va milliy manfaatlar

Barqaror rivojlanish konsepsiyasi milliy manfaatlar va umumbashariy muammolarni uyg'unlashtiruvchi muhim nazariy asos hisoblanadi. Ushbu konsepsiya iqtisodiy rivojlanish, ijtimoiy adolat va ekologik muvozanatni bir butun tizim sifatida qaraydi. Milliy rivojlanish strategiyalarini barqaror rivojlanish maqsadlariga moslashtirish global muammolarni bartaraf etishda samarali natijalar beradi.

Zamonaviy tajriba va istiqbolli yo'nalishlar

Bugungi kunda ko'plab davlatlar milliy manfaatlardan kelib chiqqan holda global muammolarga faol yondashmoqda. Iqlim o'zgarishiga qarshi kurash, "yashil iqtisodiyot"ga o'tish, xalqaro xavfsizlikni mustahkamlash shular jumlasidandir. Kelgusida bu jarayonlar yanada chuqurlashib, davlatlararo hamkorlikning yangi shakllarini talab etadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, milliy manfaatlardan kelib chiqqan holda umumbashariy muammolarga yondashish zamonaviy xalqaro munosabatlarning muhim tamoyillaridan biridir. Global tahdidlarning kuchayib borishi davlatlardan mas'uliyatli, muvozanatli va uzoqni ko'zlagan siyosiy qarorlar qabul qilishni talab etadi. Milliy manfaatlar va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi barqaror rivojlanish va global tinchlikni ta'minlashning asosiy sharti hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xalqaro munosabatlar nazariyasi. – toshkent: o'zbekiston nashriyoti.
2. Globallashuv va milliy manfaatlar. – monografiya.
3. Barqaror rivojlanish konsepsiyasi va global muammolar. – ilmiy maqolalar to'plami.
4. Bmt va global muammolarni hal etish mexanizmlari. – tahliliy nashr.
5. Zamonaviy siyosiy jarayonlar va global xavfsizlik. – o'quv qo'llanma.
6. Ilmiy elektron manbalar va xalqaro hisobotlar